

2023-10-27 Nr. NV-2637

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-23-1475 TAIS-23-15309	DĖL TURIZMO ĮSTATYMO NR. VIII-667 2 IR 29 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 30 ¹ STRAIPSNIŲ ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-2660		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2023-10-26	<i>Ekonomikos ir inovacijų ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta	<i>Pasirenkama</i> ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo narės L. Girskienės inicijuotomis Turizmo įstatymo pataisomis siūloma reguliuoti kelionių vadovo veiklą (*be kita ko, nustatyti, kad Vyriausybės įgaliota institucija išduoda kelionių vadovo pažymėjimą terminuotam laikui (5 metams) asmenims, išklausiusiems ne trumpesnę kaip 100 akademinių valandų teorijos ir praktikos kelionių vadovo rengimo kursą, apimančią ekskursijų rengimo ir vedimo metodikos, retorikos, profesinės etikos, bendravimo, psichologijos, kelionių vadovų veiklos teisinį reguliavimą, ir po kelionių vadovo rengimo kurso išlaikiusiems praktinį egzaminą*); taip pat įtvirtinti, kad gido pažymėjimas būtų išduodamas terminuotam laikotarpiui, t. y. gido pažymėjimas būtų išduodamas 5 metams, o praėjus 5 metų laikotarpiui gidas per 30 kalendorinių dienų galėtų kreiptis į Vyriausybės įgaliotą instituciją dėl pažymėjimo galiojimo pratęsimo; taip pat analogišką reguliavimą nustatyti ir kelionių vadovo pažymėjimams. Anot pataisų iniciatorės, šiuo metu galiojančiame Įstatyme nėra nuosekliai reglamentuoti kelionių organizatoriui keliami reikalavimai, pažymėjimo išdavimo ir praradimo tvarka. Taip pat nėra apibrėžta kelionių vadovo veikla, jam keliami reikalavimai. Dažnai gidais save įvardina asmenys, kurie neturi teisėtai išduoto gido pažymėjimo, t. y. neatitinka gidui keliamų kvalifikacinių reikalavimų. Anot pataisų iniciatorės, pasitaiko atvejų, kad tokie asmenys turistams teikia tikrovės neatitinkančią, klaidinančią arba iškraipytą informaciją ir tokiais savo veiksmais menkina gido profesiją bei jį vykdomos veiklos kokybę.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Vyriausybės pozicija nepritarti Įstatymo projektui grindžiama tuo, kad pataisų iniciatorės pateikti argumentai nepakankami ir nepagrindžia minėtų reikalavimų būtinumo ir proporcingumo, išduodant terminuotą gido pažymėjimą ir nustatant naują analogišką reguliavimą kelionių vadovo pažymėjimui. Pažymėtina, kad tiek Ekonomikos ir inovacijų ministerija, tiek Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba skundų dėl gidų teikiamų paslaugų kokybės nėra gavusi. Anot išvados projekto rengėjų, visuomenėje, socialiniuose tinkluose ir kitose informavimo priemonėse susirūpinimo dėl netinkamos gidų profesinės kvalifikacijos nepastebima, todėl šių reikalavimų nustatymas būtų neproporcingas ir sukurtų papildomą administracinę naštą. Gerinti gidų teikiamų paslaugų kokybę ir profesinę kvalifikaciją galima ir kitomis, mažiau ribojančiomis priemonėmis, nekeičiant šiuo metu nustatyto reguliavimo, bet stiprinant asociacijų įsitraukimą ir savireguliaciją (kuriant veiklos standartus ar taisykles, skatinant švietimą ir mokymą asociacijoje), gerinant paslaugų gavėjų informuotumą apie paslaugų teikėjus ir teisių gynimo priemones.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Anot išvados projekto rengėjų, išvados projektas suderintas su Teisingumo ministerija ir Valstybine vartotojų teisių apsaugos tarnyba. LRVK Teisės grupė pateikė tikslinamojo pobūdžio pastabų, kurias išvados projekto rengėjai turi įvertinti.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Paminėtina, kad 2023 m. balandžio 18 d. tarpinstitucinio pasitarimo protokolu buvo pavesta Ekonomikos ir inovacijų ministerijai kartu su Teisingumo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Kultūros ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija ir kitomis institucijomis parengti ir pateikti atitinkamus pasiūlymus dėl galimai nelegalios gidų veiklos užkardymo. Vykdydama pavedimą Ekonomikos ir inovacijų ministerija su suinteresuotomis institucijomis organizavo pasitarimą dėl asmenų, teikiančių gido paslaugas, neturint pažymėjimo veiklos užkardymo. Anot Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, pasitarimo metu išanalizuotos institucijų patirtys atskleidė, kad pastaraisiais metais nei Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnyboje, nei Valstybinėje darbo inspekcijoje, nei Valstybinėje mokesčių inspekcijoje nėra užregistruotų oficialių kreipimusi nei dėl gidų veiklos, nei dėl asmenų, teikiančių gido paslaugas, neturint gido pažymėjimo. Bet visgi, pasitarimo metu nutarta kreiptis į Rizikos analizės centrą dėl asmenų, teikiančių gido paslaugas, neturint pažymėjimo, pristatant klausimo problematiką, kad Rizikos analizės centre būtų įvertintas poreikis atlikti operatyvinius patikrinimus. Taip pat nutarta organizuoti Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos, Lietuvos turizmo informacijų centrų asociacijos ir viešosios įstaigos „Keliauk Lietuvoje“ pasitarimą dėl informacijos sklaidos, siekiant aktyviau informuoti vartotojus apie gidų veiklą. Sutinkamai su tuo, kas išdėstyta, siūlytina Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, svarstant išvados projektą tarpinstituciniame pasitarime, pateikti/pristatyti informaciją apie priimtus tolimesnius sprendimus minėtuju klausimu bei atitinkamai papildyti lydimąją medžiagą, teikiant klausimą LRV posėdžiui.

Taip pat paminėtina, kad, anot Kultūros ministerijos, ministerija, siekdami užtikrinti Lietuvos gyventojams ir užsienio svečiams gidų teikiamos informacijos apie muziejus ir jų turimus rinkinius bei jų vertę turiningumą, aktualumą ir kokybę bei atsižvelgdami į daugelio užsienio šalių muziejų ir kitų kultūros paveldą aktualinančių institucijų patirtį, suteikia teisę vesti ekskursijas po muziejų ekspozicijas (patalpas ir (ar) teritoriją) tik tiems gido profesinę kvalifikaciją įgijusiems asmenims, kurie taip pat yra įgiję ir su muziejumi susijusių specialiųjų žinių pagal muziejų nustatytas tvarkas.

Anot Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos, yra išduota daugiau kaip 5000 gidų pažymėjimų. Tarnybos žiniomis, gido paslaugas aktyviai teikia apie 800 gidų. Kasmet Tarnyba užregistruoja apie 100 gidų iš ES šalių, teikiančių gido paslaugas Lietuvoje laikinai ar kartais.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Saulius Gaigalas

Ekonomikos politikos grupė, patarėjas